

РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ – СИЛИСТРА

АНАЛИЗ НА ЗАРАЗНИТЕ ЗАБОЛЯВАНИЯ ПРЕЗ 2024г.

През 2024г. в област Силистра са регистрирани **1046** заразни и паразитни заболявания (заболяемост **1104/100хил.**) при **1701** през предходната **2023** година (заболяемост **1779/100 хил.**).

Понижената заболяемост се дължи основно на по-малкият брой заболяли с Ковид-19 през 2024г. - регистрирани са 405 случая (заболяемост 427/100 хил.), срещу 968 случая за 2023г. (заболяемост 1012/100 хил.) През 2024г. броят заболяли от варицела, скарлатина и Ковид-19 увеличават съществено дела на дихателните инфекции – така те имат водещо място и съставляват 82% от общия брой заразни заболявания през 2024г.

Следващи по относителен дял са чревните инфекции – 14%. Относителният дял на вирусните хепатити е 0,6%, на невроинфекциите - 0,4%, на трансмисивните инфекции - 2%, като през 2024г. се наблюдава увеличение на заболяемостта при трансмисивните инфекции и сексуално-предаваните болести, в сравнение с изминалата 2023 година.

Водещо място сред **въздушно-капковите инфекции** заема **Ковид-19** със заболяемост от 427/100хил. Болните от Ковид-19 представляват 47% от дихателните инфекции.

През годината с летален край е завършило лечението на 2 от заболялите с Ковид-19, при 14 лица през предходната 2023г. От всички болни, 290 лица (27%) са лекувани в болнични условия, срещу 415 (24%) за предходната година.

Епидемичният процес през 2024г. показва характеристика на целогодишна инфекция с изразени месечни колебания. Най-голям беше броят на заболялите през месеците януари-април, когато бяха регистрирани 45% и август - октомври - 34% от общо заболялите за 2024г.

Други дихателни инфекции регистрирани през 2024г. са:

Варицела: При средна заболяемост на национално ниво от 429/100 хил., в област Силистра регистрираната заболяемост е 368/100 хил. Варицелата заема второ място сред дихателните инфекции с 33% относителен дял, като през 2024г. броят на болните е намалял в сравнение с 2023г. (заболяемост - 513/100 хил.). Най-засегната е възрастовата група 5 - 9г. - 145 деца., следвана от 1 - 4г. - 128 деца и 10 - 14г. - 36 деца, а по общини – най-много заболяли са регистрирани в общините Тутракан, Силистра и Главиница. Останалите възрастови групи са представени по-слабо. От регистрираните случаи, 88 са класифицирани като възможни и 261 като вероятни, поради наличие на епидемична връзка. Най-голям брой заболяли са регистрирани в началото на годината, през месеците януари - април. Преобладават деца от организирани колективи. С предписания до директорите на детски и учебни заведения разпоредихме противоепидемични мерки спрямо контактните в организирани колективи в изпълнение на Наредба № 6/2019г. за реда и условията за провеждане на диагностика, профилактика и контрол на отделни заразни болести предавани по въздушно-капков път.

В отчета за имунизационния обхват през 2024г. няма отчетени ваксинирани срещу варицела деца. Въпреки, че ваксината е препоръчителна от 2020г., интересът към нея е слаб.

Туберкулоза: заболяемостта от туберкулоза е по-ниска от предходната година (7,4/100 хил. срещу 13,6/100 хил. за 2023г.). За сравнение средната за страната е 11,4/100 хил. От регистрираните 7 болни, всичките са с активна форма на туберкулоза на бял дроб. В края на годината 3 от случаите са определени като вероятни и 4 са потвърдени след получени резултати от културелно изследване. Един от случаите е завършил летално.

Скарлатина: заболяемостта през 2024г. е значително по-висока в сравнение с предходната година. Регистрирани са 99 заболяли деца (заболеваемост 104,5/100 хил.

при средна за страната 135,6/100 хил.). Най-голям брой заболели деца са във възрастовата група 5 - 9г. - 60 случая и 10 - 14г. - 20 случая. С най-висока заболяемост от 605/100 хил. е достигната в община Тутракан, следвана от общ. Силистра с 42,35/100 хил. Останалите общини са представени по-слабо.

През годината с наблюдава спад на заболяемостта при **чревните инфекции**.

Етиологично неопределени ентероколити: заемат сравнително нисък относителен дял в групата (12%). През 2024г. при недиференцираните ентероколити се отчита незначителен спад в броя на болните спрямо предходната година (134 срещу 146 за 2023г.), а заболяемостта от 141/100 хил. е под средната за страната 148/100 хил. Прави впечатление минималния брой деца с недиференцирани ентероколити, най-застъпена е възрастовата група 65+. Разпределението на болните по общини сочи най-висока заболяемост в общ. Ситово (344/100 хил.) и общ. Силистра (153/100 хил.).

Дизентерия (Шигелоза): през годината са регистрирани 2 болни лица (1.4% от чревните инфекции) срещу 14 болни лица за изминалата 2023г., а заболяемостта е 2,1/100 хил., при средна за страната 1,21/100 хил. Щамове, причинили заболяване на двата случая са Ш. Дизентерия 11. Болните са деца във възраст между 0-4г.

Салмонелоза: Регистрирани за тази година са 8 случая (заболяемост 8,4/100 хил. при средна за страната 14,2/100 хил.), в сравнение с предходната година - 4 потвърдени случая на Салмонелоза (заболяемост 4,18/100 хил.). Щамове, причинили заболяванията са *Salmonella Virchow*(1), *Salmonella Enteritidis* (1), *Salmonella Typhimurium* (3), *Salmonella* spp (3).

Колиентерити (Ешерихиози): през 2024г. са регистрирани 4 случая (заболяемост 4,2/100 хил.) като за предходната 2023 година няма регистрирани случаи. Заболяването е най-разпространено в ранна детска възраст (до 4г.). Серотиповете, предизвикали клинично изяви заболявания са много разнообразни. Представени са серотипове от следните групи: ЕРЕК, ЕТЕК и ЕИЕК.

Кампилобактериоза: през 2024г. са регистрирани 2 случая: първият случай е дете на 13г., което по повод клинични симптоми е хоспитализирано в Инфекционна клиника към УМБАЛ "Св. Марина" гр. Варна, с потвърден лаб. резултат за кампилобактер. Вторият случай е лице на 72г., което по повод клинична симптоматика е хоспитализирано в отделение по инфекциозни болести към УМБАЛ „Канев“ гр. Русе и е с потвърден лаб. резултат за кампилобактер. Заболяемостта е 2,11/100 хил., при средна за страната 5,38/100хил.

Йерсиниоза: през 2024г. няма регистрирани случаи.

Вирусни хепатити: заемат среден относителен дял спрямо общия брой заразни заболявания през 2024г. - 0,5%. Общата заболяемост от вирусни хепатити е 6,33/100 хил. при средна за страната 10,46/100 хил. Регистрирани са 2 случая с ОВХ - С, 1 с ОВХ - Е и 3 с ОВХ-неопределен тип.

Няма заболели с ОВХ тип В деца в имунизационна възраст.

През 2024г. няма регистрирани кръводарители, заразноносител на HBsAg. Няма установено носителство при изследваните бременни.

Трансмисивни инфекции: през 2024г. са регистрирани 2 случая с Лаймска борелиоза (потвърдени случаи) и 4 случая с Марсилска треска (потвърдени случаи). При четирима от случаите е налице анамнеза за ухапване от кърлеж. През предходната 2023г. са регистрирани 1 болен с Лаймска борелиоза, 1 болен с Марсилска треска и 2 регистрирани случая на Ку-треска (потвърдени случаи). Сезонната динамика при трансмисивните инфекции е с пролетно-лятна характеристика.

Невроинфекции: регистрирани са 1 случай на ОВП (Неврит на лицеви нерв) с периферен произход, без доказан ентеровирус, 2 случая на вирусни менингити (единият от които е хоспитализиран в клиника по инфекциозни болести при УМБАЛ „Проф. д-р Стоян Киркович“ гр. Стара Загора, а вторият случай - хоспитализиран в клиника по инфекциозни болести при УМБАЛ „Св. Георги“, гр. Пловдив), 1 случай на Бактериален менингит – други (случаят е хоспитализиран в ОИЛЗТН към УМБАЛ „Канев“ гр. Русе) и 1 случай на Менингококова болест (случаят е хоспитализиран в отделение по инфекциозни болести към УМБАЛ „Канев“ гр. Русе).

Сифилис: през 2024г. в област Силистра са регистрирани 3 случая с диагноза сифилис, като и трите са потвърдени лабораторно.

ХИВ/СПИН: от НРЛ по ХИВ на НЦЗПБ през 2024г. са съобщени 7 случая на ХИВ/СПИН.

Паразитологични заболявания:

Ехинококоза: през 2024 г. са регистрирани 4 потвърдени случая на ехинококоза на черен дроб – 2 от случаите са съобщени от ВМА - Варна, 1 е съобщен от МБАЛ – Силистра и 1 случай - от МБАЛ - Тутракан. И четирите случая са оперирани в съответните лечебни заведения на пролежаването. Заболяемостта е 4,22/100 хил., а за сравнение през 2023г. тя е била 5,23/100 хил. Двата от случаите на ехинококоза през 2024г. са при лица от община Силистра, 1 от община Ситово и 1 от община Дулово.

Няма починали лица от ехинококоза.

Ламблиоза: От СМДЛ „Здраве -99“ гр. Русе е съобщен 1 случай на Ламблиоза – дете на 6г. от с. Нова Черна и 1 случай от СМДЛ - Цибалаб гр. Силистра - дете на 2г. от гр. Силистра. И при двата случая е проведено лечение с последващо контролно изследване, което показва отрицателен резултат.

Смъртност и леталитет: през годината са регистрирани 3 починали от заразни заболявания - 2 са починали от COVID-19 и 1 от туберкулоза.

Показателите за смъртност и леталитет от COVID-19 през 2024г. са значително понижени спрямо предходната година. Починали са 2 (смъртност 2.11/100 хил. и леталитет 0,49%), при 14 за предходната 2023г. (смъртност 14.64/100 хил. и леталитет 1.45%). Починалите са във възрастова група 65+ - 2 души. Структурата на починалите по пол е по един случай за мъже и жени (0.5%).

Показателите за смъртност и леталитет от туберкулоза през 2024г. са: 1 случай на починал (смъртност 1.06/100 хил. и леталитет 14,29%), като за предходната 2023г. не е имало смъртни случаи.

Цикличност на заразните заболявания през последните 20 години

Недиференцирани ентероколити - пик от неуточнени ентероколити беше регистриран през 2006 г., когато броят им достигна 527 случая за годината и по-голяма част от тях бяха хоспитализирани в Инфекционно отделение на МБАЛ-Силистра. След достигнатия пик заболяемостта започна да се понижава и през 2019г. съобщените случаи бяха 252. С появата на COVID-19 и преобразуването на Инфекционно отделение в КОВИД отделение през 2020г. регистрираните случаи са едва 76, а през 2021г. - само 14. През 2022г. се наблюдава лек подем на заболяването, като броят на заболяелите достигна 144, през 2023г. - 146, а през 2024г.- 134, като по възрастова структура са основно възрастни пациенти.

Варицела: заболяемостта има подчертано цикличен характер, с регистриран пик през 2007-2009г. и последвал рязък спад през 2010. След ново увеличение на болните през периода 2012-2013г. следва закономерен спад през 2014г. От 2015г. започна нов подем на заболяването и през 2017 г. заболяемостта достигна 348 на 100 хил. след кратко затишие през 2018г., когато заболяемостта намаля на 79/100 хил., през 2019г. тя отново

се повиши до 252/100хил. През 2020г. с въвеждане на противоепидемичните мерки срещу Ковид-19 случаите рязко намаляха на 82 (заболяемост от 76/100 хил.), а през 2021г. съобщените случаи са едва 11 (заболяемост от 10,29). През 2022г. заболяемостта от варицела се увеличи и броят на заболяелите достигна 183 (заболяемост 175/100 хил.). През 2023г. продължи тенденцията от увеличаване броят на заболяелите от варицела – 491(заболяемост 514/100хил.). За 2024г. съобщените случаи от варицела са 349 (заболяемост 368/100 хил.)

Туберкулоза: Във връзка с изпълнението на „Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата“, заболяемостта бележи спад, особено след включване на организирани мерки по диагностика на нови случаи и скрининг на контактните. С нейното изпълнение се подобри дейността по профилактика в заразните огнища с ранно откриване на инфектирани лица и провеждане на навременна и ефективна химиопрофилактика. Важна роля при диагностициране на заболяването през предходните години имаше скрининга на целевите групи в социални заведения в областта за откриване на латентна туберкулозна инфекция, както и кампанията „Седмица на отворените врати“ и нейното провеждане неколkokратно през предходните, вкл. и през отчетната 2024г. През 2024г. заболяемостта от туберкулоза е 7,39/100 хил., при регистрирани 7 заболяели, в сравнение с 2023г. тя е 13,60/100 хил., с 13 регистрирани заболяели.

Вирусни хепатити: след 2003 г. следва трайна тенденция за намаляване до 2014 г., когато поради натрупване на възприемчиви лица беше регистриран взрив от инфекция с ОВХ-А, обхващащ няколко общини в областта с общо 50 заболяели. Опашката на взрива продължи и в началото на 2015г. Засегнати бяха селища с преобладаващо ромско население, с ниска здравна култура и незадоволителна лична хигиена. През следващите години бяха регистрирани единични случаи, а през 2021г. и 2022г. не са съобщавани случаи с ОВХ-А. През 2023г. са регистрирани 2 случая на заболяели с ОВХ-А (заболяемост 2.09/100хил.). През 2024г. няма регистрирани случаи с ОВХ-А и ОВХ-В. Регистрирани са 2 случая на ОВХ-С (заболяемост 2.11/100 хил.), 1 случай на ОВХ-Е (заболяемост 1.06/100 хил.) и 3 случая на неопределен хепатит (заболяемост 3.17/100 хил.).

ОРЗ и Грип

През изтеклата 2024г. са регистрирани общо 1 585 болни с ОРЗ и Грип, срещу 1 438 болни за 2023г.

В края месец ноември 2023г. са изпратени от РЗИ-Силистра 15 проби с носогърлени смивове за вирусологично изследване на пациенти с грипоподобна симптоматика в НРЛ „Грип и ОРЗ“ към НЦЗПБ, от които е изолиран SARS CoV-2 при 6 пациенти. В края на януари месец на 2024г. от РЗИ-Силистра са изпратени 11 проби с носогърлени смивове за вирусологично изследване на пациенти с грипоподобна симптоматика в НРЛ „Грип и ОРЗ“ към НЦЗПБ, от които е изолиран грип А 2009 (H1N1) – 5, грип А (H3N2) - 3, Парагрипен вирус -1 и Риновирус -1 . В края на месец януари и началото на февруари на 2024г. от МБАЛ - Силистра са изпратени 20 проби, от МБАЛ – Дулово - 10 проби, а от МБАЛ – Тутракан - 10 проби, от които са получени следните изолати: Грипен вирус А 2009 (H1N1) – 5; Грипен вирус А (H3N2) - 3 ; Респираторно-синцитиален вирус – 1; Парагрипен вирус – 1; Риновирус – 4; Бокавирус – 1; SARS CoV-2- 11.

През 3 седмица (15.01-19.01) и 4 седмица (22.01-26.01) на 2024г. са достигнати предепидемични стойности на заболяемост от 203.71/10 хил. и съответно 243.03/10 хил. и в тази връзка от 12.01. до 25.01.2024г. са изпратени проби в НРЛ „Грип и ОРЗ“ към НЦЗПБ за вирусологично изследване на 23 лица с грипоподобна симптоматика.

В изпълнение на писмо на МЗ № 33-08-155/26.09.2024г. направихме разпределение на броят проби, които МБАЛ - Силистра, МБАЛ - Тутракан и МБАЛ - Дулово следва да

вземат и изпратят в НРЛ „Грип и ОРЗ“ към НЦЗБ за вирусологично изследване на пациенти с грипоподобна симптоматика през новия есенно-зимен сезон. Общият брой проби от лечебни заведения за болнична помощ беше 48, толкова беше и квотата за проби на РЗИ-Силистра.

От изпратените проби от трите МБАЛ резултатите показват, че преобладават изолати на грип А, както следва:

Грип А (H3N2) - 9;

Грип А (H1N1) – 3;

Грип В Виктория – 2;

Риновирус – 1

През месец януари 2025г., когато заболяемостта започна да се покачва от РЗИ-Силистра са изпратени в НРЛ, проби за вирусологично изследване, които са събрани от наблюдаваните сентинелни практики, при които са изолирани следните вируси:

Грипен вирус А (H1N1)-1 и (H3N2)- 6 и Грип В Витория – 1.

Данните за броя на лицата профилаксирани с противогрипна ваксина през последните 3 години в изпълнение на Националната програма за подобряване на ваксинапрофилактиката на сезонния грип показват нарастване на имунизационния обхват:

2022г. – 3065 имунизирани по Програма и 221 извън програмата.

2023г. – 3702 имунизирани по Програма и 129 извън програмата.

2024г. – 4261 имунизирани по Програма и 81 извън програмата.

Вътреболнични инфекции

През отчетната 2024г. в болничните лечебни заведения от област Силистра са регистрирани 100 болни със 120 ВБИ, срещу 78 болни със 102 ВБИ за 2023г. Отн. дял на ВБИ спрямо общия брой хоспитализирани болни е 0,53%. От общо 22 562 изписани болни, 12 992 са лекувани с антибиотици (57,58%).

Най-добра разкриваемост на ВБИ има в МБАЛ-Силистра, където са установени 0,86% ВБИ, спрямо преминалите пациенти, в МБАЛ-Тутракан отн. дял е 0,02%, а в МБАЛ-Дулово – няма регистрирани ВБИ.

От регистрираните случаи на ВБИ в МБАЛ Силистра, 43.6% са в ХО, 35.2% в ОАИЛ, 17.6% в ННО, а в останалите отделения са регистрирани единични случаи. В МБАЛ-Тутракан е регистрирана 1 ВБИ в ОАИЛ, а в МБАЛ-Дулово няма регистрирани ВБИ. Ниският относителен дял на инфекциите, свързани с медицинското обслужване в двете общински болници се дължи на слаба ангажираност на лекарите, водеща до ниска разкриваемост на случаите.

Структурата на регистрираните ВБИ според локализацията е със следната характеристика: повърхностни инфекции на хирургичното място (37.8%), пневмонии свързани с интубация (21.8%), потвърдени микробиологично инфекции на пикочните пътища (10.08%), инфекции на окото, различни от конюнктивити (9.2%), общи инфекции, свързани с ЦВК (5.09%), инфекции на гастроинтестиналният тракт (3.36%), инфекции на горни дихателни пътища (1.75%). Останалите ВБИ са единични случаи.

В етиологичен аспект регистрираните ВБИ са представени от разнообразни микробни причинители. С най-голям отн. дял са инфекциите причинени от *Стафилококус соа/-/* (26,66%), *Стафилококус ауреус* (11,66%), *Е. Коли* и *Псевдомонас аеругиноза* (9,16%), *Ентерококус фекалис* (8,33%), *Кандида Албиканс* (6,66%), *Ентеробактер клоаце* (5,0%), *Протеус мирабилис* (4.16%), *Клебсиела пневмоние* и *Ацинетобактер Баумани* (3,33%), *Ентерококус- Род*, *Кандида- Род* и *Псевдомонас други* (1.66%), и др. Неизследвани и микробиологично недоказани причинители липсват.

От общо 108 изолата след определяне на антибиотична чувствителност 93 изолата са определени като клинично чувствителни (86%), 11 като клинично резистентни (10%) и 4

като клинично междинни (4%). От клинично резистентните причинители 3 (2.5%) са Стафилококус соа/-/, 2 от род Ацинетобактер Баумани (1.6%), и по 1 причинител от Ацинетобактер-Род, Ентерококус-Род, Ентерококус фекалис, Ешерихия коли и Псевдомонас аеругиноза (0.84%).

От провеждания през 2024г. лабораторен контрол за обективизиране качеството на дезинфекционните и стерилизационни мероприятия в лечебните заведения са взети 511 проби. От тях 3 са показали неудовлетворителен резултат (0,67%). За нарушения на изискванията по Наредба № 2 за контрол на ВБИ са издадени 2 предписания за крайна дезинфекция на кабинетите с незадоволителни проби и е съставен и връчен един акт за установяване на административно нарушение на лекар от АПИДП-ИП.

Проби с неудовлетворителен резултат са отчетени от повърхности (0.45%) и инструментариум (0.22%) .

Дейност по надзора на беса

През 2024г. в Силистренска област са регистрирани 94 лица, ухапани от кучета, котки и др. животни, срещу 84 за 2023г. Сред ухапаните преобладават случаите в градовете (52%), при жените (51%) и при лицата във възрастовата група 20-59г. (47%). Най-голям е относителният дял на ухапаните от кучета – 80%, от тях 54% от домашни и 26% от скитащи. От 2016г. ухапаните значително намаляваха, като обяснението за това беше в стартирания работен проект за скитащи кучета, разкрит в гр. Силистра в края на 2015г.

Постекспозиционна профилактика против бяс е извършена на 43 от ухапаните (46%).

Общо за профилактика срещу бяс са изразходвани 123 дози ваксина Верораб.

През последните 10 години постекспозиционната ваксинопрофилактика срещу бяс се извършваше само в диагностично-консултативния кабинет на Инфекционно отделение към МБАЛ-Силистра. Това затрудняваше профилактиката на лицата от други отдалечени населени места, които трябваше да пътуват неколkokратно и се отразяваше на избора им да търсят медицинска консултация или сами да прекратяват започнатата имунизационна схема.

През изтеклата 2024г. епизоотичната обстановка в областта, по отношение на беса беше благополучна. Не са регистрирани лица претърпели експозиция от положителни за бяс животни, а от ветеринарните специалисти на ОДБХ-Силистра не са съобщавани случаи за животни положителни за бяс.

Дейност по надзора на ОВП и Полиомиелит

По надзора на ОВП наблюдаваме три отделения по нервни болести, три педиатрични отделения на територията на трите болници от област Силистра и само едно инфекционно отделение в МБАЛ-Силистра. По данни на НСИ, към 31.12.2023г., броят на населението от 0 до 15 години в Силистренска област е 13 241.

Ежеседмично получаваме от подлежащите на надзор болнични отделения информация за случаите на ОВП и докладваме в системата по надзора за ОВП. При наличие на съмнително болно дете постъпва съобщение по телефон и с бързо известие.

През 2024 г. са извършени 84 планови проверки по активния надзор на ОВП, при които не са открити несъобщени случаи.

През 2024г. е съобщен и регистриран **1 случай на изолирана парализа на лицевия нерв:**

- *Дете на 6г., хоспитализирано в детско отделение на МБАЛ-Силистра, с пълен имунизационен статус, по отношение на полиомиелит. При вирусологичното изследване не е доказан ентеровирус. При извършен контролен преглед на 60-тия ден е установена липса на остатъчни парези.*

Оценка на ефективността на системата за надзор за ОВП

Пълнота на съобщаването: 100% от седмичната сигнална информация е навременна;

Чувствителност на системата: съобщен 1 случай на ОВП, при наблюдавано население в областта от 13 241 души (минимално ниво 7 случая на 100 хил. души);

Пълнота на проучване на случаите: случаите са проучени до 48-мия час, изпратени са фекални проби, взети в два последователни дни, съхранявани и транспортирани правилно, като не са доказани ентеровируси;

Пълнота на проследяването: на съответното дете е извършен проследяващ преглед на 60-тия ден. Случаят е въведен в уеб базираната информационна система за надзор на ОВП.

Изготвил:

Д-р Светлозара Стоянова

Директор Д НЗБ

Февруари 2025г.